

BRANDKÄRSTIDSKRIFT

Nr 7
November

Organ för Svenska Brandkärernas Riksförbund.
Redaktion: Nybrog, 50, Stockholm 5. Tel. Ö.6308. Postg. 4870.
Redaktör och utgivare: Kapten Erik Gillner.

1930
12 årgången

Med detta nummer följer en prenumerationslista för år 1931, vilken anbefalles i benägen åtanke. Red.

Brandsyn.

Artikel 4.

Gjuteri. Uppmärksamhet ägnas åt trävirke, som ligger nära ugn, 1 meters avstånd bör fordras. Sotlagret i taket är ett bra skydd för event. antändning av takets trävirke.

Glasbruk. Faromentena äro gasgenerator samt direkt eldad smältugn. Den förstnämnda bör placeras i särskild tillbyggnad av sten, den senare förses med skyddshuv av plåt sträckande sig 0,5 m. utanför ugnens sidor. Avstånd till trävirke se »Gjuteri». Observera att inpackningsrum med lager av träull och dyl. avskiljes från själva hyttan.

Gummifabrik. Faromentet utgöres av eldfarlig olja av 1:sta klass, som användes till gummilösning samt s. k. spreadingmaskin. Den senare skall uppställas i brandsäkert rum och bensenångorna kon-

denseras och uppsamlas i kärl, som är gastätt förbundet med rörledning från maskin.

Gummi reparationsverkstad. Låga eller öppen eld får ej finnas i den lokal, där gummilösning eller eldfarlig olja av 1. klass finnes. Det stora flertalet verkstäder torde kunna mycket väl klara sig med 1 lit. 1. klass olja på lager.

Hattfabrik. Fabrik för tillverkning av stråhattar med halmfläts-tillverkning anses farligare än utan dyl., speciellt om eldstad eller annan belysning än elektrisk finnes i det rum där halm förekommer. Filt-hattfabrik med i allmänhet rent ullmaterial, tämligen ofarlig. Obs. pressformar uppvrmda med gas och torkskåpens placering.

Hytta (masugn). Uppmärksamhet bör ägnas det trävirke, som fin-

nes inuti hyttan och i takkonstruktionen.

Smitatspinneri eller vigognspinneri. Allmänna synpunkter se »spinneri». De för imitatspinnningen särskilt kännetecknande farorna bestå i, att råvaran icke är fettfri, att de blekta och färgade trådarna underkastas en skarp torkningsprocess, varigenom de bliva lätt antändbara och lätt brännbara, att materialet efter färgningen och torkningen och uppluckring i slagmaskin undergår en infettningsprocess, vid vilken användes emulsioner av olja, olein, såpa, animaliskt fett, salmiak och vatten; att avsevärda mängder flugg och avfall bildas på grund av olikformigheten hos materialet, i vilket brukar finnas många korta trådar. Smitat- och vigognspinnerier måste anses farligare än vanliga bomullsspinnerier på grund av råmaterialens förening.

Jutespinnerier. Det påstående man ofta ser att råjute kan självantända torde vara ytterst tvivelaktigt. Däremot är det inte ringaste tvivel underkastat, att icke föroreningar med olja och dyl. betingar avsevärd självantändningsfara. Häri torde den största faran vid jutespinneri ligga, då man vid själva fabrikationen har att göra med ett fuktigt och därför föga dammbildande material. Före bearbetningen måste nämligen allt jute fuktas med vatten och olja för att uppmjukas. Jutespinnerier äro dock ofta inrymda i stora shedbyggnader, och ofta förekommer att hela processen från oljedränkningen till finspinnningen försiggår i stora, icke uppdelade salar, vartill så kommer, att väveriet ofta icke är tillfredsställande avskilt från övriga delar.

Järnbruk. Mindre sådana se »Mekanisk verkstad». Större se »Hytta och Valsverk».

Järnhandel. De flesta järnhandlare nu för tiden föra i lager div. oljor. För linolja se detta ord och för oljor

av 1. klass och sprit se »Färg- och kemikalieaffär». Klokt är att inspektera det rum bakom själva butiken, där dessa saker förvaras, dess ordning, snygghet m. m.

Jästfabrik. Uppmärksamhet ägnas åt apparatrummet, som bör vara brandsäkert och betryggande avskilt från övriga delar. Om, som ofta är fallet sprit (träsprit, mentylalkohol) finnes gäller att ej annan belysning får finnas i spritapparaturum än elektrisk, och detta rum skall vara väl ventilerat vid såväl golv som tak, samt att tappning av sprit ej får förekomma inom själva fabriksbyggnaden.

Kafferosteri. Rosterilokalen skall vara brandsäker och betryggande avskild från övriga lokaler. De i detaljaffärerna använda mindre kafferostningsapparaterna anses ej farliga om de eldas med gas.

Kakelfabrik. Se porslinsfabrik.

Kalk. Släckt dylikt ofarlig. Osläckt kalk däremot innebär antändningsfara på grund av den alstrade värmeutvecklingen vid såväl avsiktlig som oavsiktlig släckning. Den skall förvaras i rum med såväl golv som väggar av obrännbart material.

Kalkbränneri. Vid bränning i schakt-, roterande eller ringugn ej särskilt farlig. Vid bränning på annat sätt eller med annat bränsle än stenkol, koks eller gas större elfara. Obs. event. förvaring av bränd, osläckt kalk.

Karamell- eller konfektfabrik. Se chokladfabrik.

Karbid. Faran ligger i karbidens blandning med vatten, då explosiv gas bildas. Då således ej vanlig släckning av utbruten eldsvåda kan ske, måste karbidlagret så förvaras, att vid eventuell eldsvåda grannskapet kan skyddas.

Kartongfabrik. Se pappersbruk.

Kemikaliehandel. Se Färg- och kemikaliehandel,

Kemisk fabrik (kemisk, elektrokemisk eller kemisk-teknisk). Härmed avses sådana fabriker, som vid framställning av sin vara använda eldfarliga vätskor, mer eller mindre explosiva varor eller dyl. Direkt eld för kokning eller uppvärmning farlig. Sker kokningen genom direkt eldning bör man ordna det så, att eldstadsrummet helt skiljes från kokrummet. Då de i dylika fabriker befintliga ämnena tjära, olja, hartz m. fl. vid antändning i regel flamma högt i taket bör man även skydda allt träd i väggar, golv och tak. Obs. bör att denna rubrik omfattar såväl mindre anläggningar med en såpkokningspanna som även större fabriker med tusentals liter eldfarlig olja av 1. klass, varför allmänna brandskyddsåtgärder, brandmurar, betongmellanbottnar, branddörrar m. m. dyl., måste lämpas härefter. Till denna rubrik höra såp- och tvålfabriker, färg- och fernissfabriker, linoljefabriker, guano-fabriker med fettextraktion medelst bensin, benmjöls- och limfabriker, terpentin, reningsverk och bensintvättinrättningar.

Kexfabrik. Se chokladfabrik.

Kimröksfabrik. Fabrikation genom förbränning. Anses i hög grad eldfarlig, genom pulvrisering mindre, dock tillhör dylik fabrik alltid de farligaste risker man kan ha att göra med. I båda fallen måste man skydda sig genom allmänna brandskyddsåtgärder, i fråga om pulvriseringsfabrik, se tillämpliga delar under kvarn, (stoffexplosion, magnetapparat m. m.).

Kloratfabrik. I fråga om dylik fabrik gäller vad ovan sagts om »Kimröksfabrik», den bör läggas avskilt från andra risker eller genom *absolut hel* brandmur, som går minst 0,5 meter över taket, skiljas från andra byggnader. Vid brand i dylik fabrik torde temperaturen kunna uppgå till cirka 1,500 gr. Celsius, och en eldsvåda under så-

dana förhållanden kan endast ytterst få brandkärer begränsa; släcka den kan ingen.

Klädesfabrik. Se »Spinneri eller väveri».

Koks. Ingen självantändningsrisk.

Kol. Antracit ingen självantändningsrisk. Stenkol, upplag av. Fritt utrymme för omläpning skall finnas. Upplagets botten skall vara obrännbar och marken väl dränerad. Järnrör för termometrar med inbördes avstånd av högst 5 meter. Avläsning av termometrarna en gång i veckan. Journal föres. Skulle temperaturen stiga till 40 gr. C. skall avläsning ske en gång om dagen; vid 60 gr. C. skall omläpning börja. Vid utbruten eld i kolupplag skall släckning ej ske genom strålrörets nedpressning i kolen och med fullt tryck på vattnet. Bättre är att å upplagets yta utgräva en grop en å två meter djup och fyra å 5 meter bred, fylla densamma med vatten ur en slang utan strålrör, och låta den så uppkomna vattensamlingen själv söka sig väg genom upplaget. Givetvis finnes tillfällen då man måste göra större gropar eller flera sådana.

Kvarn. Avdelningen för rensning av spannmålen skall brandtryggt avskiljas från kvarnen i övrigt. Magnetapparat för borttagande av metallföremål skall finnas. Rensmaskin med smärgel. Obs! Den största faran ligger i dammexplosion (stoffexplosion), varför särskild uppmärksamhet skall ägnas ventilationer; stora fönsterrutor äro lämpliga för att lämna det vid evt. explosion uppkomna övertrycket fri väg. Grynkvärnar äro farligare än vanliga mjölkvärnar på grund av skal- och avfallsförmalning, där stenarna måste hållas mycket nära varann. Speciell farenledning om undre stenen roterar, medan den övre står still, då en uppvärmning av axeln med ty åtföljande förläng-

ning medför, att stenarna komma varandra närmare än avsett är.

Obs. bör särskilt risken av en inom en kvarn utbruten brands spridning till magasinerna för färdig vara genom transportanordningarna.

Kyrka. Se Kungl. Byggnadsstyrelsens cirkulär av år 1928. Till detta kan fogas ytterligare försök att vid ny- eller ombyggnader få hela tornpartiet med mur skiljt från kyrkan i övrigt. Då hela torninredningen, som regel är träkonstruktion och man vid utbruten brand i denna har dels svårt att nå eldhärden, dels faran för instörtning är stor rekommenderas en enkel

sprinklersanordning. Inmontera ett stigarör på 4 till 6 tum från marken till tornets översta del. Förse det i markytan så långt från tornet att det vid event. tornras ej blir utsatt för fara med anslutning till motorspruta, samt i varje tornvåning på undersidan av mellanbotten från stigaröret utgående perforerade rör. Då systemet som regel står tomt finnes ingen fara för frysning och vid eldsvåda i tornet kan man genom inkoppling av motorspruta släcka de flesta eldsvådor därstädes. Några risker för vattenskador finnes som regel ej i tornbyggnader.

G. K.

Vikten av regelbundna övningar med de frivilliga brandkårsmännen.

Av Brandkonsulent *J. M. Wahlström.*

Under de år jag varit anställd som konsulent för landsbygdens brandväsende, har jag vid mer än ett tillfälle funnit huru svårt det varit, att upprätthålla entusiasmen för brandkårsarbetet inom de frivilliga kårerna. Liknande erfarenheter har ävenledes av ett flertal brandkårschefer delgivits mig. Vid själva starten, d. v. s. vid upprättandet eller organiserandet av släckningsgruppen har intresse och god arbetsvilja visst icke saknats, men efter någon tid, särskilt om den röde haren under en längre period ej givit sig tillkänna inom samhället eller orten, har intresset bland kårmedlemmarna slappnat. Ofta nog har vid de övningar, som brandkårschefen kallat till, ej mera än hälften eller en tredjedel av kårens medlemmar infunnit sig, vilket i sin tur föranlett att någon direkt övning ej kunnat komma till stånd, när det fåtal medlemmar, som tillstädeskommit, varit otillräckligt för

ett ordentligt bemannande av brandredskapen. Att dylikt inverkar nedslående ej endast för ledaren utan jämväl för den del utav kårmedlemmarna, som verkligen äro inresserade och som inser vikten och nödvändigheten av övningarna, säger sig självt.

Varuti skall man söka orsaken till det minskade intresset? Ja, som jag förut nämnde, torde nog största orsaken skönjas däruti, att sedan kåren väl blivit upprättad inget eldsvådetilbud hotat samhället eller orten, dels torde det nog kunna sökas uti, att de övningar som hållits, ej varit av den beskaffenhet att de alstrat tillräckligt intresse för kårmedlemmarna eller med andra ord varit mindre givande. I många fall har antagligen ledaren (brandkårschefen) icke förberett övningen innan han företog densamma, vilket föranlett, att ej tillräckligt direktiv för övningsarbetets bedrivande kunnat givas. Övningen har härigenom

blivit planlös och värdet av densamma förlorats. Jag vill dock ej härmed hava sagt, att alltid så varit fallet, nämligen lägga all skulden på ledaren. Kanske kommer man sanningen närmast om man säger, att det är ett organisationsfel, som redan från starten vidlåditt kåren. Har man nämligen vid kårens uppsättning beaktat den viktiga frågan »rätt man på rätt plats» eller med andra ord har den rätte mannen valts till brandkårschef? Hur ofta händer det ej att det tillsättes en chef, vilken är väl förfaren i alla övriga möjliga kommunala värv och åtnjuter odelat samhällsmedlemmarnas förtroende, men som brandkårschef ej äger de förutsättningar som härför krävas. Fall förekommer ävenledes där chefsbefattningen helt enkelt påtvingats en person mot sin vilja, därför att ingen annan velat ikläda sig ansvaret. Och skall man vara rättvis måste man medgiva, att en person vald till brandkårschef under dylika förhållanden och som i det dagliga livet helt är upptagen av den verksamhet, han för sitt uppehälle idkar, icke alltid kan hava tillräckligt med intresse och tid över för det frivilliga brandkårsarbetet.

Men har man nu en gång upprättat en brandkår må man se till att densamma kommer att fylla det ändamål, som man med dess organisation avser. Och för uppnåendet av detta mål måste brandkårsmanen förberedas och tränas för sin uppgift. Denna förberedelse eller skolning, som man kan kalla det, består uti övning och åter övning, och är ofrånkomlig och nödvändig för danandet av en god brandman, han må vara yrkesbrandman eller frivillig sådan, ty vilketdera han än är, är hans kall lika allvarligt och krävande. Lite var kända vi nog till den nervositet som oundvikligen gör sig gällande vid en inträffad olycka, en eldolycka ej minst. Vid sistnämnda tillfällen har brandkårs-

befålet säkerligen mera än en gång sett prov på huru en eller annan brandman, vilken i det vardagliga arbetet eller vid övningarna hemma på brandstationens gård varit lugn och sansad och utfört sitt arbete ypperligt, däremot på brandplatsen, under det forcerade och mera offentliga arbetet, blivit nervös, tappat huvudet, som man säger, och gjort fel på fel vid utförandet av handgreppen med brandmaterielen. Att dylikt utfört arbete kan bliva ödesdigert för ett lyckligt genomförande av en livräddning eller eldsläckning torde man väl kunna förstå. För att så långt möjligt är söka förebygga nervositet inom en släckningstrupp måste otvivelaktigt övningarna bedrivas så, att brandkårsmanen även under mera krävande och vanskliga situationer behåller fullt den redskap, varmed han skall utföra sitt arbete, vana och säkerheten vinnes endast genom träning vid övningarna och böra dessa därför väl planeras och genomföras. Varje karl måste väl känna redskapets konstruktion och dess ändamål samt vara väl förfaren i dess hanterande eller manövrering. Av synnerligen stor vikt är att de av kärmedlemmarna, vilka uttagits till chaufförer och motorsprutskötare äro fullt kunniga i vad till deras befattning hörer. En dyrt anskaffad motorsprutas fungerande får, vid ett eldsvådeutbrott, ej äventyras, på grund av okunnighet eller nervositet hos sprutskötaren. Man kan naturligtvis ej fordra att den frivillige brandkårsmanen häruti skall kunna bliva lika förfaren som yrkesbrandmannen därtill äro organisationsförhållandena allt för olika, men det gäller dock att söka få ävenledes den förstnämnde till så duglig eldsläckare, som omständigheterna och den knappt tillmätta utbildnings- och övningsstiden medger.

För vinnande av bästa resultat häri och för underlättande av de

frivilliga brandkårschefernas arbete bör övningarna bedrivas efter bestämda och om möjligt av brandkonsulenten uppdragna grundlinjer, vilka i form av övningsschema bör tillställas respektive kårchefer. I dessa förslag till övningsschema måste man helt naturligt taga hänsyn till olika rådande förhållanden i kårernas organisation, utrustning, fastställd brandordning och dyl. Ävenså bör man se till att övningarna anpassas efter årstiderna. Som hittills varit fallet har i regel de förekommande övningarna företagits under den varmare årstiden. Anledningen till att så varit förhållandet har helt säkert varit att övningarna i regel måst hållas efter arbetstidens slut, nämligen så sent som kl. 7—8 på kvällarna, och att man trots denna sena timma kunnat utföra dem vid dagsljus, dels att det varit lättare att vid denna årstid ombesörja materielens (slangarnas) vård efter fullbordad övning. Men man bör även anordna övning någon gång under vintertid för att vänja personalen vid utförandet av brandkårsarbete under de ogymsamma förhållanden som oftast vid denna årstid råder i vårt land. Ävenså bör övas under mörker, för att man skall vinna säkerhet i uppträdandet, men fordras då en viss varsamhet, så att olyckor ej inträffa. Likaså bör man någon gång föranstalta om ett försöksalarm för att uttröna om allting fungerar klan-derfritt.

Under det övningarna pågå iakttagas den strängaste ordning och tystnad. Oberoende av rådande vänskapsförhållanden i övrigt måste chefernas tillsägelser och önskemål uppfyllas av var och en, ty i detta fall är han endast den av alla gemensamt valda ledaren, som i sista hand svarar för hela kårens uppträdande.

Här nedan följer ett av mig uppgjort förslag till övningsschema, vilket torde lämpligen kunna anpas-

sas för en frivillig brandkår utrustad med motorspruta och automobil. Om detta schema i stort sett följes vid övningarnas bedrivande, torde det kunna medföra viss lättnad i brandkårschefens arbete och stegra kårmedlemmarnas intresse för ett flitigt deltagande i de oundgängligen nödvändiga brandkårsövningarna.

Förslag till övningsschema för

1. övningen (januari). Upprop i samband med instruktion, varvid särskilt avhandlas vattentillgången för eldsläckningsändamål inom och utom samhället (sockn.), bedömning och uppgifter angående avstånd mellan vattentag och eventuella brandplatser, närmaste väg för slangarnas framdragande, brandvakars upptagande och öppethållande samt framhållande av i övrigt med vintern förenade svårigheter vid ett släckningsarbete. Inventering av materielen samt i övrigt annan nödig tillsyn av densamma.

2. övningen (mars). Orientering å platser inom samhället eller orten, vilka kunna anses särskilt eldfarliga och för brandkåren mera krävande och besvärliga vid släckandet av en därstädes utbruten eld. Tillsyn av brandmaterielen och teoretisk undervisning rörande densammans handhavande, *synnerligen viktigt är att avhandla allt som rör motorsprutan och eventuellt brandautomobilens skötsel o. vård.*

3. övningen (maj). Praktisk undervisning i materielens handhavande, s. k. detalj- eller rekryt-exercis, där varje man får öva handgrepp och manövrering med all till kåren hörande brandmateriel. Manskapet uppdelas i grupper om 4—5 man, grupperna avdelas dels till sprutan, varvid övas med avbröstning, koppling av sug-och tryckslangar, dels till slangkårran (slangrullar) i och för övning med tryckslangarnas utläggande och

sammankopplande, strålrörs fastsättande och klargörande av möjligen befintliga brandposter, dels till övning med stegar och brandsegel. Efter en stunds övning byter grupperna materiel.

4. övningen (juni). Tillämpningsövning, varvid sprutorna igångsätas och vattengivning bör förekomma, eventuellt vattenkörning och vattenlangning, stegar reses och brandsegel uppsättes m. m.

5. övningen (sept.). Utryckningsövning å *tid*, som av brandchefen bestämmes, ej känt af brandmanskapet (dagen kan vara kungjord, men ej klockslaget). Denna övning göres så verklighetsgivande som möjligt, gärna förutsättning att människor eller djur äro i fara att innebrännas, således livräddnings markerande och i övrigt vidtagande av åtgärder, som kan tänkas i verkligheten vara förenade med eldsvåda under försvarande omständigheter. Vattengivning med sprutor-

na, vattenkörning och vattenlangningskedja bör även anordnas.

6. övningen (oktober). Repetition av vad som förekom vid *övning n:r 3*, d. v. s. detaljövning.

7. övningen (november). Tillämpningsövning under mörker (ej vattengivning men väl slangutläggning o. brandsegeluppsättning m. m.).

8. övningen (nov. eller dec.) Repetition av vad som förekom vid *övning n:r 2*.

Anm.: Finnes Allmän brandkår, för vilken föreskrives 1—2 övningar per år, tages den *första* övningen, vilken i regel endast är upprop eller s. k. monstring, i samband med föreslagen övning n:r 2, och tages den *andra* övningen i samband med föreslagen övning n:r 4.

Kärer, vilka enligt fastställd brandordning äro skyldiga hålla flera än här ovan angivna övningar utöka i så fall antalet med dels tillämpningsövningar och dels detaljövningar.

Gemensamt brandförsvar.

Då Riksförbundets sekreterare erhållit en del förfrågningar från myndigheter angående lämpligaste sättet för ordnande av gemensamt brandförsvar, meddelas här nedan en av K. B. i Stockholms län nyligen fastställd förbundsordning för Huddinge municipalsamhällets kommunalförbund för brandskydd.

FÖRBUNDSORDNING

för

Huddinge municipalsamhällets kommunalförbund för brandskydd.

§ 1.

Fullersta, Huddinge, Hörningsnäs, Segeltorps, Snättringe och Stuvsta mu-

nicipalsamhällen äro sammanslutna till ett kommunalförbund under benämningen »Huddinge municipalsamhällets kommunalförbund för brandskydd».

§ 2.

Förbundet har till uppgift att tillhandahålla materiel och manskap för eldsläckning i till förbundet anslutna samhällen samt för detta ändamål upprätta och underhålla en för samhällena gemensam brandkärsecentral.

Efter överenskommelse med Huddinge kommun må förbundets materiel och manskap mot ersättning tillhandahållas för eldsläckning jämväl inom kommunens i municipalsamhällen icke ingående områden.

För brandsyn, besiktningar, söttningsväsen och vattentillgång svarar varje samhälle för sig.

§ 3.

Förbundet har sitt säte i Huddinge.

§ 4.

Förbundets angelägenheter handhas av en direktion, vars ledamöter jämte suppleanter för dem väljas för en tid av fyra år, räknade från och med den 1 januari näst efter det, då valet skett. En var förbundsmedlem utser två ledamöter och en suppleant för dem; överstiger folkmängden 1,500, väljes ytterligare en ledamot och en suppleant för denne för varje påbörjat 1,000-tal invånare.

Direktionen väljer årligen inom sig ordförande och vice ordförande.

Direktionen är beslutför, då minst halva antalet ledamöter eller i deras ställe utsedda suppleanter är närvarande..

§ 5.

Vid ordinarie sammanträde under förra hälften av september månad fastställer direktionen förbundets utgifts- och inkomststat för nästföljande kalenderår och bestämmer i samband därmed de bidrag, som enligt § 11 skola påföras förbundets medlemmar.

Om tider för direktionens övriga ordinarie sammanträden och ärenden, som därvid skola företagas, så ock om sättet för kallelse till sammanträde åger direktionen att bestämma.

§ 6.

För att verkställa direktionens beslut och under dess tillsyn förvalta förbundets angelägenheter skall finnas en nämnd, kallad »Huddinge municipalsamhällets brandnämnd», bestående av direktionens ordförande såsom självskrivnen ordförande samt två av direktionen utsedda ledamöter.

Bland nämndens ledamöter utser direktionen verkställande ledamot och kassaförvaltare.

Nämnden antager och entledigar förbundets personal.

Rörande nämndens och dess ledamöters åligganden och befogenheter i övrigt skola närmare föreskrifter med-

delas i instruktion, som utfärdas av direktionen.

§ 7.

Direktionens ordförande skall föra eller på eget ansvar låta föra protokoll vid såväl direktionens som brandnämndens sammanträden, ombestyrda den skriftväxling, som kan förledas av därvid fattade beslut, samt i övrigt övervaka förbundets verksamhet.

§ 8.

Förbundets räkenskaper och förvaltning granskas av revisorer, av vilka varje förbundsmedlem årligen utser en jämte suppleant för honom. Räkenskaperna skola tillika med direktionens berättelse angående föregående års förvaltning tillhandahållas revisorerna senast den 1 februari. Revisorerna skola senast den 15 februari till direktionen avlämna sin berättelse över granskningen, vilken berättelse direktionen har att jämte eget yttrande över anmärkning, där sådan framställts, samt förvaltningsberättelsen före den 1 mars överlämna till förbundsmedlemmarna.

§ 9.

Innehavare av uppdrag hos förbundet såsom ordförande, verkställande ledamot, kassaförvaltare och ledamot i brandnämnden, samt revisorer må av direktionen kunna tillerkännas skälig ersättning för av uppdraget åsamkad kostnad och tidsspillan.

§ 10.

Kostnaden för anskaffande av inventarier, redskap och lokaler i samband med igångsättandet av förbundets verksamhet, vilken kostnad ej må utan samtliga förbundsmedlemmars medgivande överstiga 13,000 kr., fördelas på medlemmarna i förhållande till det antal skattekronor, som på envar av dem belöper enligt senast fastställda taxeringslängd.

Efter enahanda grund bör kostnaden för anskaffande av inventarier, redskap och lokaler i samband med

utvidgning av förbundets verksamhet fördelas.

§ 11.

Till bestridande av förbundets i inkomst- och utgiftsstaten för nästföljande kalenderår beräknade drifts- och underhållskostnader, vilka ej må utan samtliga förbundsmedlemmars medgivande överstiga 3,000 kr., skola medlemmarna bidra i förhållande till det antal skattekröner, som på en var av dem belöper enligt den taxeringslängd, som ligger till grund för samma års uttaxering av allmän kommunalskatt.

Senast den 15 september skall direktionen tillställa förbundsmedlemmarna uppgift å det belopp, som var och en av dem sålunda har att erlägga, samt därvid foga bestyrkt avskrift av den av direktionen fastställda utgifts- och inkomststaten.

Bidrag, varom i denna paragraf är fråga, skall vara till förbundet erlagt senast den 1 juni det år bidraget avser.

§ 12.

För bestridande av förbundets drifts- och underhållskostnader under tiden

till dess nödiga bidrag av förbundsmedlemmarna vardt tillgängliga, vare förbundet berättigat att upptaga lån till belopp av 2,000 kr.

För ytterligare lån erfordras medlemmarnas godkännande. Skulle förbundsmedlemmarna stanna vid olika beslut angående lånets upptagande eller storleken av lånebeloppet, hänskjutes ärendet till Kungl. Maj:ts befallningshavande i Stockholms län med hemställan om det Konungens Befallningshavande måtte föreslå lånebeloppets storlek; och förbinda sig förbundsmedlemmarna att antaga det av K. B. sålunda föreslagna beloppet.

§ 13.

Förbundsmedlemmarna äga andel i förbundets tillgångar i förhållande till det belopp, varmed en var av dem bidragit till anskaffande av inventarier, redskap och lokaler.

§ 14.

Om förbundets verksamhet i övrigt så ock om medlems utträde ur förbundet samt om förbundets upplösning gäller vad i lag härom är stadgat.

Vattentillgångars ordnande för eldsläckning.

En tråkig erfarenhet, som nog de flesta brandmän fått göra, är att det saknas vatten, när man kommer fram till en eldsvåda. Är risken för spridning ingen, får man låta elden själv dö av brist på näring, det vill säga huset får brinna ned, eller också får man slita hund för att utan vatten söka begränsa elden, ofta utan att lyckas i sina ansträngningar. Och till sin förargelse upptäcker man kanske efteråt, att vatten fanns, fastän brandmännen ej visste om det och invånarna voro alldeles för uppskrända för att tänka på det. För att i möjligaste mån undvika dylika fa-

taliteter, böra vattentillgångar av brandkåren vara rekognoscerade och vid behov ordnade inom eget släckningsområde. Men icke nog därmed. Även inom samhällen, där brandkår ej finnes, bör varje husägare göra klart för sig, var vatten skall tagas vid en eventuell eldsvåda.

Några bestämda fordringar på en vattentillgång, för att den skall vara användbar för eldsläckning, är svårt att angiva. Det säger sig själv, att en dålig vattentillgång är bättre än ingen alls. Vatten bör finnas för släckning av även en större brand, alltså för pumpning under ett visst antal timmar. Hur många, blir be-

roende på samhällets, fabriken eller gårdens byggnadssätt, byggnadstättighet, byggnadsmaterial m. m. Dessa förhållanden utgöra också grunden för bedömning av det antal sprutor, som böra anskaffas, och för sprutornas kapacitet. Anses t. ex. en 1,000 mls spruta behöflig, så bör också vatten finnas till denna för *åtminstone* två timmars pumpning, alltså minst 120 kbm. vatten.

Vad man dock i första hand måste fordra, är lämplig belägenhet. Avståndet mellan vattentillgången och den plats, för vilken den är beräknad att komma till användning, blir i viss mån beroende dels av sprutans kapacitet, dels av slangförrådets storlek. Har samhället egen brandredskap, kan största avståndet någorlunda beräknas. Slangförrådet skall möjliggöra ledning icke blott fram till den brinnande byggnaden, utan även in och upp i densamma, jämväl från baksidan, samt skall även räckta till grening för eldens inringande. En av våra svenska 500 mls sprutor kan ha en ledning på 5- å 600 m. — Man bör också tänka på stighöjden, så att denna ej blir för stor. En 30 m. stigning tillsammans med ovan nämnda slanglängd klarar dock en dylik spruta ganska bra. Men man bör alltid komma ihåg, att trycket i strålarna naturligtvis minskas vid ökad slanglängd genom friktionsmotstånd i slangen, ävensom vid ökad stighöjd. Enbart vid den senare förloras ju ett kg. tryck för var 10. m. stigning. Man kan ju minska på strålarnas antal och använda små munstycken, ty ett mindre antal klena strålar med gott tryck är avgjort bättre än flera grova med dåligt, men det finns en gräns för allting, och man skall alltid sträva efter kort avstånd och liten stighöjd. Men allting är relativt. För kort avstånd kan också vara av ondo. En vattenreservoir intill en brinnande byggnad är oftast omöjlig att utnyttja. Placera al-

drig en spruta så nära eldhärden, att den plötsligt måste övergivas, därför att hettan blir för stor. Placera den ej heller utom på vägande skäl vid en så liten vattensamling, att man efter några minuter behöver företaga en tidsödande flyttning, vilken ej endast berör sprutan utan även den utlagda ledningen.

Till fordran på lämplig belägenhet hör också, att vattentillgången är lätt åtkomlig med spruta. Vid konstgjorda vattensamlingar ordnas nog frågan i samband med anläggningen, men vid redan befintliga — de bästa alltså — bereder glömskan en ofta stora svårigheter för att få sprutan till vatten. Vid sjöar, vattendrag, dammar m. m., där strandförhållandena icke tillåta ett direkt angörande, kan man antingen vid långsluttande strand genom utfyllning, kajanläggning eller läggande av brygga föra ut sprutan så långt, att man med sugsilen når tillräckligt djupt vatten, eller vid hög, brant strand ordna avsats, eller också vid båda fallen genom att ordna vattenintag till fast mark. Några råd för ordnandet av utfyllning, brygga eller avsats torde ej behöva givas. Vattenintag kan lämpligen ordnas på sätt, som skissen utvisar.

Trumman på frostrfritt djup, även vid största istjocklek och lågvattenyta. (Trumman kan ersättas med öppet dike med sådant vattendjup, att det ej kan bottenfrysas).

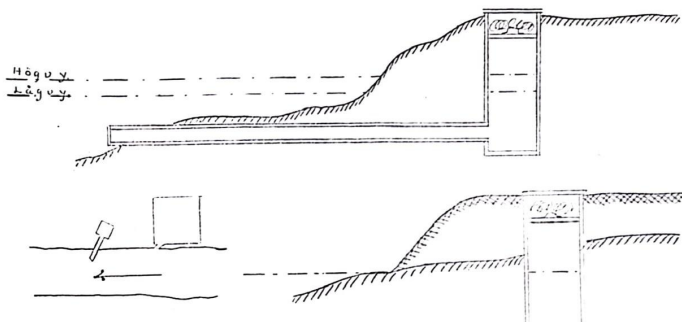
Trummans intagsöppning någon dm. över sjöbotten, snett avskuren och försedd med galler.

Trummans diameter minst två gånger så stor som sugslangens.

Brunnens överdel så högt över högvattenyta, att vattenytan alltid ligger på frostrfritt djup. Eljest dubbla lock med isolering emellan.

Brunnens överdel kan också dragas upp över markytan, varefter en kulle utfylles omkring, så stor, att sprutan får plats på densamma.

Brunnens botten minst en dm. lägre än trummans.

Intagsöppningen såväl till brunn som till öppen damm riktas nedströms.

Man kan ibland ställas inför den situationen, att en bilmotorspruta ej kommer ned till vattnet, och att en liten, avbröstbar motorspruta har för liten kapacitet för erforderliga ledningar. Det är då ingenting som hindrar, att den lilla sprutan får mata den stora, antingen genom cistern eller genom att dess tryckslang (eller om möjligt två tryckslangar) medelst övergångskoppling kopplas direkt på den stora sprutans sugstudsar. I båda fallen kan man, tack vare att matarslangarna ej förträngas av strålrör, få ur den lilla sprutan betydligt mera vatten, än vad den under normala fall giver. En spruta, som av leverantören uppgivits lämna 400 ml. vid 6,0 kg., har sålunda vid försök kunnat hålla en 1,000 mls spruta med vatten till 4 st. 10 mm. munstycken med 7,5 kg. tryck eller lika med 716 ml. Lika mycket gav den vid 2 st. 14 och 1 st. 10 mm. munstycken och 5,2 kg. tryck, alla tryck tagna i munstyckena. Vid användande av cistern, måste trycket i strålarna sänkas med ett halvt kg., för att ej vattnet i cisternen skulle sjunka. Hur ofta är man ej nöjd med det resultatet både vad strål-

antal och tryck beträffar även från en 1,000 mls spruta.

Om vattensamlingar av tillräcklig storlek ej finnas, måste man ordna sådana. Lättast sker detta i bäckar och diken, där man helt enkelt kan dämna upp flödet, om möjligt invid en landsvägstrumma, enär man härigenom slipper föra sprutan ut i terrängen över diken, gärdesgårdar o. s. v., vilket alltid tar tid. Uppdämningen bör ske nedströms om vägen, för att ej vattenanhopningen skall verka underminerande på vägbanken. Men även här måste man ibland tänka på att ej göra kringliggande mark vattensjuk. Om risk härför föreligger, kan dammen ikläddas med plank eller bräder. Brunn av cementrör blir i regel för liten. Bättre men dyrare än uppdamning är att ordna en damm vid sidan av vattendraget, så att strömfåran ej går igenom densamma. Härigenom vinner man fördelen av att den ej så lätt uppslammas. Men den fryser också lättare, och både damm och tillopp böra därför göras så djupa, att de ej bottenfrysa.

Finnes ej alls ytvatten, får man likaledes gräva. Detta sker naturligtvis lämpligast i vattensjuk mark för att slippa gå ned till större djup till källadrör.

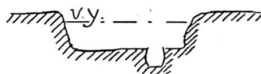
Vid konstgjorda ytvattensamlingar såväl som vid gårdsbrunnar, som få sitt vatten från källådror, bör man vid beräkning av den till buds stående vattenmängden endast räkna med den i reservoiren varande vattenmängden, ej tillflödet. Man hör så ofta på förfrågan om vattentillgång gårdsägare svara: »Den brunnen är visserligen icke djup, men den tryter aldrig. Vi ha försökt länsa den, men det tog så och så många timmar». Men de tänka ej på en modern motorsprutas kapacitet. Särskilt när det gäller underjordiska tillflöden kan man taga för regel, att de ej förmå hålla ens en liten motorspruta med vatten. I de brunnar, som gå ned till de stora, kraftiga källådrorna, ligger vattenytan nämligen i regel för djupt för att kunna nås med spruta. När det gäller bäckar, blir det ju beroende på dessas storlek. Men här får man särskilt tänka på, att bäckarna ofta under den varma årstiden sina ut och vintertid ofta bottenfrysa.

I samhällen med vattenledning med så liten kapacitet, att vattentillobet ej förslår vid eldsläckning ej ens med tillkopplad motorspruta, kan lämpligen, om ej annan bättre vattentillgång finnes, på centrala platser anordnas brunnar, vilka tid efter annan fyllas med vattenledningsvatten.

Vilken form bör då en konstgjord vattenreservoir lämpligen givas? Bör den byggas på djupet eller bredden? — Bred och grund damm är olämplig, dels på grund av, att den sommardag lätt torkar ut (avdunstningen kan uppgå ända till 4 cm. pr vecka) och vintertid lätt bottenfryser, dels på grund av, att föroreningar i form av löv och bråte gör sig mera gällande i en grund än i en djup vattensamling. Dammerna bör därför helst göras djupa skyddas mot avdunstning, frost och föroreningar genom täckning, försedd med lucka.

Minsta djup, som erfordras för att suga, beror på sugsilens anordning. Över silens överkant fordras omkring 20 cm. vatten, för att sprutan ej skall suga luft. Saknar man sugsilsskydd eller använder videokorg som sådan, bör sugsilen hänga fritt i vattnet på en halv meters avstånd från botten och kanter. Lämpligen kan sugsilsskydd av plåt användas, som då kan läggas direkt på även gyttjig botten. Vid sådan anordning räcker 40 à 50 cm. vattendjup.

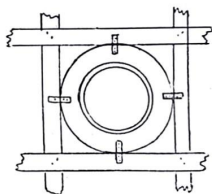
Vid mindre vattensamlingar kan alltså härigenom en ganska stor procent av vattnet ej uppsugas av sprutan. För att komma åt största möjliga mängd, kan man emellertid göra en brunn av en tunna eller ett cementrör, som nedsänkes i den del av botten, som ligger närmast sprutans uppställningsplats, och i vilken brunn sugslangen nedsänkes. Är dammens botten plan kan på detta sätt hela innehållet utnyttjas.

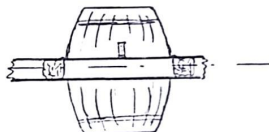
En mycket viktig sak är att vintertid hålla vattentillgångarna isfria. I gårdsbrunnar brukar ju vattenytan ligga på frostfritt djup, men för öppna vattensamlingar får man i regel tillgripa de gamla brandvakarna. Det vanligaste sättet är väl att hugga upp dem med vissa tiders mellanrum, oftare, ju starkare kolden är. Ett annat, som försökts, är att låta en tunna, vars nedre gavel slagits ut, frysa fast i isen. Vattnet inuti tunnans skulle hålla sig jämförelsevis isfritt, och vid eldsvåda har man bara att hugga upp den övre gaveln. Det tyckes, som om frostfriheten i tunnans skulle bli ganska minimal, men den kunde möjligen ökas, åtminstone i stillastående vatten, om

man täckte vattenytan inuti tunnans med ett oljelager. I rinnande vatten händer det, särskilt i närheten av dammluckor, att istäcket vid stranden, där ju vakarna ligga, stundom vid vattensänkning blir hängande i luften. Höjes tunnans underkant därvid över vattenytan, flyter oljan bort.

Det säkraste torde dock vara att sätta ned ett helt olje- eller tjärfat, som sänkes så djupt, att undre gaveln kommer lägre än isens tjocklek vid lågvatten brukar nedgå till. Man fäster lämpligen fatet i en ram eller liten flotte medelst vinkeljärn och skruvar på sådant sätt, att det lätt kan utbytas. Vid eldsvåda slås

v. y.

helt enkelt gavlarna ut med ett järnspett. Fatet skövlas visserligen, men tomfat äro lätta att anskaffa, och kosta endast omkring 10 kr. Genom att man låter fatet sitta fast i flottan i stället för vid pålar i botten, följer det med vattenytans och efter fastfrysningen isens höjning och sänkning.

Som en sista reserv bör man dock aldrig uraktlåta att vintertid medföra isyx.

Brandposter skola vara lagda på frostrött djup. Icke så sällan händer det emellertid, att en eller annan fryser. I någon mån kan man skydda dem genom att under luckan lägga isolering, lämpligen bestående av en med hö stoppad dyna.

Problemet, att på lämpligaste sätt snabbt tina upp en frusen brandpost, har mycket diskuterats. Man har försökt med varmvatten från isolerade behållare på bilarna eller

från bilarnas kylmantlar, karbid, moxtabletter, bensin, ja t. o. m. med sprit. För min del tror jag varmvatten i behållare vara det bästa för en yrkesbrandkår, ehuru något besvärligt, samt moxtabletter i reserv. — Hitintills! — Ty så värst länge skola vi väl inte behöva vänta på en för ändamålet lämplig elektrisk värmekälla.

Det torde i detta sammanhang inte vara aldeles ur vägen att påminna om nödvändigheten av att utmärka såväl vak som brandpost. En överstjälp, avsågad tunna med stång utmärker platsen, befriar en från arbetet att vid användning skotta, samtidigt som den i någon

mån minskar frysning. Genom att snön får kvarligga över tunnans »värmer» den ej så litet. Där brandposter ligga i gator kan naturligtvis detta sätt ej användas, men där böra de vara utmärkta genom skyltar och mått. Oskyddade vakar böra dessutom ur ren säkerhets-synpunkt utmärkas genom ruskor eller anslag.

Som avslutning skulle jag än en gång vilja påminna om: Glöm ej ordna vattentillgångar, innan det brinner, d. v. s. *omedelbart*. Många invända, att det kostar för mycket. Men dels är detta i de flesta fall icke tillräckligt försvar, dels kan vattentillgångar i regel ordnas ganska billigt. Och i de allra flesta fallen är anledningen till underlätenhet i detta avseende ej bristande medel utan ren glömska eller ännu värre oförlätlig oföretagsamhet.

C. Bergström.

Vad danskarna säga om vårt Utbildningsreglemente för Brandkärer.

—o—

Reglement för Brandvæsener.

»Svenska Brandskyddsföreningen» i Forbindelse med »Svenska Brandkärernas Riksförbund» har udgivet et Utbildningsreglemente för Brandkärer.

Reglementet er udarbejdet af Oberstløjtnant R. Stridbeck, Første Brandkaptajn H. Seldén og Brandchef Carl O. Cederholm, alle i Sverrig meget kendte Navne indenfor Brandvæsenområdet.

Det maa altid være en meget vanskelig Opgave at sammensætte et almenyldigt Reglement for Brandvæsenerne, idet jo saa at sige ikke to i Landet er organiseret og udrustet paa samme Maade, men man kan ikke andet end beundre den Maade, hvorpaa Opgaven er løst. Reglementet, der fremtræder i et meget smukt Udstyr og som er rigt illustreret, er da ogsaa lagt an saaledes, at det optrækker Hovedlinierne indenfor de forskellige Grene af Brandvæsenets Virksomhed, og kun nævner Hovedtyperne af de forskellige Arter af Redskaber, men det hele er gjort saa fikst og gennemtænkt, at det danner en fortræffelig Basis for enhver Chef for et for hans Forhold passende detailleret Reglement.

Af de forskellige Afsnit skal vi nævne: Grundlæggende Anvisninger, Uddannelse i Betjening af forskellige Redskaber (Slukningsredskaber, herunder Haandsprøjter, Brandopstandere, Slanger, Redskapsvogne, Haandkraftsprøjter, Motorsprøjter, kemiske Ildslukningsapparater, Kokkenhaneslanger, Sprinkleranlæg m. m.), Stiger (saa vel de forskellige lette Typer som de sværere motor-drevne Afprots- og Taarnstiger), forskellige Livredningsapparater samt de fleste af de mest anvendte Kon-

struktioner af Røgbeskyttelsesapparater og andet Hjælpemateriel.

Der er ingen Tvivl om, at der ved Udgivelsen af dette Reglement er afhjulpet et i Sverrig længe følt Savn, men ogsaa her i Landet vil Bogen kunne faa Betydning, saa længe vi ikke selv er i Besiddelse af et tilsvarende Værk. Bogen, der er paa ca. 250 Sider med 138 fortræffelige Illustrationer, kan faas til en Pris af 10 Kr., idet der i samme Pris er inkluderet et kommende Tillæg, bl. a. omfattende den indre Tjeneste ved Brandvæsenerne.

Det er en fortræffelig Bog, der har Bud til alle Brandchefer langt ud over Sverrigs Grænser, og ikke mindst her i Landet, hvor vi ikke har noget tilsvarende, og hvor det let forstaaelige Sprog — udover enkelte tekniske Udtryk — ikke vil volde nogen Vanskelighed af Betydning.

A. Krieger,

Kaptajn, Brandinspektør.

Nyanmälda kårer.

- C. Tensta friv. brandkår.
- L. Ängelholms »
- H. Gunnebo Bruksbrandkår.
- Mönsterås Köpings brandkår.
- Ölands Cementfabriks »
- Överums Bruks »
- X. Ljusne-Voxna Fabriks »
- Arbrå Municipalsamh. »
- Wallsta »
- Z. Örsundsbro »

Subskribera på **Utbildningsreglemente för brandkärer!** Reglementet är lika användbart för de små brandkärerna som för de större yrkesbrandkärerna. Pris kr. 10: — jämte porto.

FRÅN LÄNSFÖRBUNDEN

Östergötlands brandkårsförbund.

Brandkonsulent: Överbrändmästare J. M. Wahlström. Exp.: Brandstationen, Linköping

Östergötlands brandkårsförbunds årsmöte.

Östergötlands brandkårsförbund höll den 6 sept. sitt årsmöte på Centralhotellet i Norrköping. Sammanträdet öppnades av direktör P. Tollin, Linköping. Förhandlingarna leddes i ordföranden excellensen Trolles frånvaro av direktör P. Tollin, Östergötlands läns brandkårsförbunds vice ordförande. Denne hälsade de närvarande välkomna och uttalade sin glädje över att så många kommit tillstädes, vilket visade att intresset för brandskyddet är stort i tillväxt i vår provins. Särskilt välkomnade han Svenska Brandkärernas Riksförbunds sekreterare kapten E. Gillner.

Styrelsens berättelse föredrogs och lades till handlingarna, och ansvarsfrihet beviljades på revisorernas tillstyrkan. Till förbundets ordförande omvaldes excellensen Trolle och till vice ordförande direktör P. Tollin. De avgående styrelseledamöterna kantor K. A. Hedrén, Viby och kapten J. Segerstéen, Hamra återvaldes, och bankdirektör A. J. Anders-

son, Kisa, nyvaldes. Avgående styrelsesuppleanter omvaldes, varjämte nyvaldes efter bankdirektör Andersson folkskollärare Nylund, Vadstena och efter ingenjör David Karlsson, Ljungsbro, som avflyttat från orten, folkskollärare E. Wahlström, Ljungsbro. Revisorerna, kantor Gustavsson, Horn och godsägare Viktor Andersson, Åbylund, omvaldes liksom deras suppleanter.

Sedan kapten E. Gillner besvarat några förfrågningar, redogjorde Norrköpings brandchef U. Ullman för organisationen av stadens brandväsende som en inledning till den efterföljande demonstrationen av Norrköpings brandstation.

Vice brandchefen i Linköping J. M. Wahlström talade därefter om »Vikten av regelbundna övningar med den frivilliga brandkårspersonalen».

Efter sammanträdets slut demonstrerade kapten Ullman brandstationen för mötesdeltagarna, som voro märkbart intresserade av de många praktiska kompletteringar och förbättringar på materialen som åstadkommit vid brandstationen efter egna idéer.

Skånska brandkårsförbundet.

Brandkonsulent: f. d. v. Brandchefen N. Ohlsson. Expedition Kungsgatan 26, Malmö. Tel. 1665.

Vollsjö gård ånyo eldhärjad.

Samtliga uthusbyggnader utom häststallet och ett par smärre hus i aska.

Vid halv 12-tiden natten till den 25 sept. upptäcktes, att eld utbrutit

å Vollsjögården. En chaufför, som vid denna tid kom körande förbi Vollsjö station, märkte att så gott som hela byggnadskomplexet var ett enda eldhav. Elden måste alltså redan då ha härjat en stund för

att ha hunnit sprida sig till och över de vidsträckt byggnaderna. Chauffören körde omedelbart till Vollsjö brandstation och gav alarm, och efter några minuter var brandkåren, vars medlemmar till allra största delen bo vid Vollsjö torg, samlad och i väg med den stora motorsprutan till brandplatsen. Där voro som nämnt de flesta byggnaderna övertända, nämligen tröskhjälmén, logbyggnaden, kreaturstallet och svinstallet samtliga byggnader med gråstensmurar under spåntak. Ett intensivt räddningsarbete påbörjades, men det var under nuvarande förhållanden inte möjligt att dämpa elden.

Ägaren, patron Hjalmar Nilsson, hade på kvällen jämte sin hustru varit på besök hos en familj på Vollsjö torg och hade strax förut hemkommit och gått till vila. De och gårdens övriga folk väcktes av lågornas dån, och hr Nilsson satte genast igång arbetet med att få ut kreaturen. Detta lyckades också i sista stund, men en kviga och en sugga blevo så illa brända att de måste nedslaktas. Däremot kunde så gott som intet av maskinerna, lantbruksredskapen och övriga yttre inventarier räddas.

Lågorna från de brinnande byggnaderna stego högt mot himlen och syntes vida omkring. De uppmärksamades också från alla omkringliggande orter, ty efter ganska kort stund funno sig motorsprutorna från Bjersjölagårds, Lövestads, och Esperöds brandkårer på platsen och hjälpte till med släckningsarbetet. Genom brandkårens ingripande kunde också häststallet, en magasinbyggnad samt ett redskapsskjul räddas undan förstörelsen. Boningshuset i slottsstil var egentligen utom fara för antändning, då det ligger ett stycke från ekonomibyggnaderna och knappast har något antändbart utvändigt. Däremot blev all den inbärgade grödan till största delen otröskad, förstörd. Samtliga brand-

kårer arbetade till bortåt 4-tiden på morgonen, då faran för eldens spridning ansågs överstämmande, varför samtliga med undantag av Vollsjö brandkår återvände hem. Denna sistnämnda fortsatte även under dagen med eftersläckning bland de rykande ruinerna.

Man har hittills icke kunnat fastställa anledningen till eldens uppkomst. Det talas om, att självtändning i årets klöverskörd skulle ha varit vållande, men något bestämt därom vet man ännu icke.

Ägaren, som innehafv Vollsjögården endast fyra års tid, gör genom branden en oerhörd förlust. Han hade nämligen byggnaderna försäkrade för endast 60,000 kr., vilken summa icke tillnärmelsevis är tillräcklig för dess återuppförande. Grödan var försäkrad för 35,000 kr., även detta mycket för lågt och maskiner och redskap för blott 15,000 kr. Bland maskinerna märkas traktor, tröska med motor och halmpress.

Detta är tredje gången inom relativt kort tid Vollsjögården härjas av eld. Första eldsvådan utbröt på den tiden Ola Flygare ägde gården, för ca 15 år sedan, då alla uthusbyggnaderna nedbrunno. De återuppfördes då i förbättrat skick och med tak av tegel. Gården såldes strax därefter till hr Anders Clausson, under vars ägandetid uthusbyggnaderna ännu en gång förstördes och återuppyggs under spåntak. Ytterligare ett eldsvådetillbud inträffade för hr Clausson, men Vollsjö brandkår tillkallades och elden hade ej fått större spridning än att den kunde släckas utan att orsaka nämnvärdare skada.

Eldsvåda i Norra Rörum.

Eskerödsgårdens boningshus
lagt i aska den 17. sept.

Eldsvåda utbröt den 17. september vid middagstiden på Eskeröds-

gården i N. Rörum, varvid boningslängan nedbrann till grunden.

Man alarmerade telefonledes Sösdala frivilliga brandkår, som forstast möjligt med motorspruta begav sig till brandplatsen. Redan vid framkomsten stod emellertid boningslängan i ljusan låga och kunde icke räddas, varför brandkårens uppgift blev att försöka rädda de två uthuslängorna, som lågo en på vardera sidan om den brinnande boningslängan och endast på 3 å 4 meters avstånd från denna. Gården var nämligen byggd i U-form.

Även N. Rörums brandkår kom till platsen och deltog i släckningsarbetet, och med förenade ansträngningar lyckades de båda brandkårenna rädda uthuslängorna, kanske främst tack vare Sösdala frivilliga brandkårs motorspruta.

Gården var försäkrad i »Svea», byggnaderna för 8,000 kr. och lösöre och gröda för 6,000 kr. Då elden utbröt var allt gårdsfolket ute på höstnadsarbete och man känner icke till orsaken till eldens uppkomst.

Gården, som enligt uppgift tillhör greve Wachtmeisters å Knutstorp fideikommiss, brukades av arrendator Nils Karlsson.

Minnesrika, eldfångda Ystad får nu snart en förnämlig brandstation.

Som skall vara färdig den 1 maj, då även brandväsendets nya organisation träder i kraft.

Ystad rymmer rikedomar i sina många gamla hus, varav staden har så många, att den näppeligen själva har råd att underhålla dem. Vi ha också hört, att riksantikvarien funderar på att bringa staden hjälp i den ena formen eller den andra.

Dessa rikedomar göra väl staden till en av de mest brandfarliga i landet, vilket är av intresse att konstatera samtidigt som man omtalar, att den röda hanen sällan gjort

några större härjningar där (peppar och salt). Brandfaran har man också varit medveten om i staden, och sedan mer än 90 år tillbaka har där existerat en frivillig brandkår vilken kunnat vara ett mönster för alla andra i sitt slag. Vid sidan av den finns det därjämte en sorts borgarbrandkår av viss yrkeskaraktär under befäl av en yrkesutbildad brandchef, vilken även förestår den frivilliga kåren. Till borgarbrandkåren hör också en yrkesutbildad brandmästare. Modern brandtiralj har man i staden, nägon ordentlig garnisonering förekommer däremot ej.

Men tiden har fordrat en modernare organisation, och sedan riksdagen bestämt, att det i städer av Ystads storlek skall finnas en garnisonerad brandkår, har länsstyrelsen för någon vecka sedan fastställt en brandordning för ett brandväsen, inom vilket även den gamla frivilliga kan existera. Hela den nya organisationen skall vara färdig den 1 maj.

Organisationen av den nya kåren kommer att bli: yrkesbrandkåren, som består av brandchef, v. brandchef, brandmästare, brandförmän och 4 brandmän: borgarbrandkåren på 10 brandmän av vilka dock blott hälften varje natt skola vistas på brandstationen; samt den allmänna eller frivilliga brandkåren, som fortfarande kommer att intaga en viktig plats i stadens brandväsen tack vare det sätt för rekrytering, som den tillämpar och den starka organisation, som den har. Lugnt kan därför »Frivilligan» se framåt mot 100-årsdagen.

Den 1 maj skall också Ystads nya brandstation, som nu uppföres i kvarteret Birger med huvudfasaden åt Tobaksgatan, vara färdig. Det har dröjt länge om, innan stadens fullmäktige anslog medel till nybyggnaden. Men när beslutet härom fattades, så var det enhälligt och — generöst. Härmed är

ingalunda sagt, att man slösat med slantarna. Tvärtom, med förutseende och grundlighet har man handlat.

Den nya brandstationen, som sedan någon månad är under tak, har ett mellanparti uppfört i tre våningar; i övrigt är stationen två våningar hög. Vid en vandring genom det nya komplexet finner man, hur allt i detalj är väl genomtänkt och bra ordnat. Källarvåningen rymmer förutom pannrum, hushållskällare och förrådsrum, en modernt inrättad slangvätt i direkt anslutning till det ansenliga övnings- och slangtornet. I bottenvåningen lägger man först märke till den magnifika redskapshallen, stor, rymlig och ljus. Där finnas vidare verkstad, reparationsgarage, vaktrum samt brandchefens och brandmästarens expeditiionslokaler.

En trappa upp ligger på ömse sidor en lång korridor, fyra logement, ett stort dagrum, tvätt- och duschrum, torkrum och kök. I denna våning har dessutom inretts bostadslägenheter för brandmästare och brandförman. På tredje våningen finnas ytterligare två logement och en lägenhet avsedd för en gift brandman samt reservutrymmen. Samtliga lokaler äro ljusa och rymliga, och båda de övre våningarna stå genom glidstänger i direkt förbindelse med redskapshallen.

Vid utarbetandet av förslag till alarmsystem ha de mest moderna och effektiva åtgärder vidtagits.

Den västliga delen av byggnaden, som vetter åt den öppna platsen där Besökare- och Piparegränd mynna ut, kommer att disponeras av stadens polis.

Ny chef för Ystads frivilliga brandkår. Frivilliga brandkåren hade den 28 sept. samlat dels för utseende av ny chef i stället för den hittillsvarande, grosshandlare Oskar Larsson, som uppnått den stadgade ålder för att kunna draga sig tillbaka

från denna befattning, samt dels för övning. Till chef utsågs hittillsvarande sekondchefen konsul *Hugo Schultz*, och till sekondchef valdes avdelningschefen fabrikör *H. Hanzon*. Till chef för fjärde avdelningen efter hr Hanzon utsågs handlanden *Emil Persson*. Ett leve utbringades för den utgående chefen, som vid sammanträdet utsågs till kårens hedersledamot.

Brandstyrelsen i Sjöbo sammanträdde den 4 okt. för upprättande av förslag till utgifter och inkomster för år 1931. Detta kom att sluta å 1,400 kr., vilket jämfört med i år utgör en minskning av 300 kr. men som i sin helhet är avsett att uttaxeras av municipalsamhället. Utgiftssidan upptager: Brandstationens underhåll kr. 200, vedbrand och lyse kr. 200, brandchefens anslag kr. 150, vice brandchefens anslag kr. 75, skorstensfejarens bidrag kr. 150, bensin och övriga förbrukningsartiklar kr. 200, reparationer kr. 150, telefonavgift kr. 80, samt oförutsedda utgifter kr. 195.

Beträffande K. B:s resolution angående skorstensfejare O. Olssons i Hörby, skrivelse till länsstyrelsen i samhällets sotarefråga, så beslöt styrelsen, att inhämta brandchefens yttrande rörande sotningsförhållandena inom samhället, innan brandstyrelsen avgiver sitt yttrande i ärendet.

Brandordning nu fastställd för Skivarps kommun.

Allmän brandkår med tjänsteplikt för varje arbetsför man.

Länsstyrelsen har nu fastställt brandordning för Skivarps kommun i enlighet med det av socknens kommunalfullmäktige på sammanträde den 3 juli i år antagna förslaget. Brandordningen gäller för hela Skivarps kommun.

Förvaltningen av brandväsendets angelägenheter handhaves av en brand-

styrelse på fem ledamöter, därav en byggnadssakkunnig, samt lika många suppleanter. Brandstyrelsen väljes av kommunalfullmäktige. Uppdraget att vara ledamot eller suppleant av brandstyrelsen gäller för fyra år. Den som blivit utsedd kan avsäga sig uppdraget, om han icke är boende inom kommunen, om han är ämbetsman eller tjänsteman och av sin befattning hindras att fullgöra uppdraget, om han efter fyra års tjänstgöring som ledamot av styrelsen är i tur att avgå, om han uppnått sextio års åldern eller eljest uppger hinder, som av kommunalfullmäktige godkännes. Väljes kvinna till ledamot eller suppleant må hon när som helst avsäga sig.

Brandstyrkan utgöres av allmän brandkår. Varje inom kommunen boende arbetsför man är pliktig att tjänstgöra i allmänna brandkåren, från och med det år under vilket han fyller 20 år till och med det under vilket han fyller 50 år. Allmänna brandkåren består av minst fyrtio man, av vilka brandstyrelsen äger att uttaga vissa personer att utgöra servismanskap vid kommunens brandredskap. Till brandchef och vice brandchef antages inom kommunen boende för brandväsendet intresserade och med goda befälsenskaper utrustade personer. Brandchefen och vice brandchefen liksom varje överordnad inom brandstyrkan är i tjänsten berättigad till ovillkorlig lydnad från underordnades sida. Brandchefen, vice brandchefen samt personalen vid brandstyrkan skola under tjänstgöringen vara försedda med fastställda tjänstetecken, som bäras synliga samt anskaffas och underhållas på kommunens bekostnad.

Brandstyrkan skall å dagar, som brandchefen bestämmer och kungör mönstras och övas, servismanskapet minst sex gånger om året samt allmänna brandkåren i övrigt minst två gånger årligen. Vid dessa tillfällen skola brandredskap besiktigas och alla sprutor provas.

Brandchef och vice brandchef få icke samtidigt utan anmälan till ord-

föranden i brandstyrelsen vistas utom kommunens område längre tid än ett dygn.

Brand- och livräddningsredskap skola bestå av motorspruta, handkraftspruta, sugslangar, 8 meter i fyra avdelningar, tryckslangar 600 meter, 63 millimeter i längdler om 25 meter, två strålrör, ett grenrör, uppfodringsverk jämte övrig erforderlig material. Dessa redskap skola på ändamålsenligt sätt förvaras i spruthuset.

Å hemman och lägenheter skola alltid finnas i brukbart skick följande brandredskap i förhållande till åbyggnadernas brandförsäkringsvärde:

Om detta värde ej överstiger 2,000 kr. en stege, en brandhake och två spannar, när värdet går t. o. m. 10,000 kr. dessutom två vattentunnor med tratt, när värdet går till 25,000 kr., en brandhake, två spannar, en stege och tre vattentunnor med tratt, för värde t. o. m. 50,000 kr. ytterligare en vattentunna, varefter tillkommer en tunna för varje ökning av brandförsäkringsvärdet med 20,000 kr. intill 90,000 kr. eller om dragare icke finnas, lämpliga assurans- eller kolsyresprutor. Stegarna skola vara avpassade till husens höjd och tunnorna rymma 50—80 liter, beslagna med järnband och försedda med järngrepar i båda bottenarna. Uppgår sammanlagda försäkringsvärdet till 15,000 kr., är fastighetsägaren skyldig att hålla lämplig assuransspruta eller kolsyrespruta. Samma skyldighet åligger ägare av byggnad, som är helt eller delvis borthyrd, såvida ägarens och hyresgästernas sammanlagda försäkringsvärde uppgår till nämnda belopp. En var hästägare är skyldig att vid eldsvåda skyndsamt infinna sig medhavande vatten och så länge brandchefen påfordrar köra vatten. Vatten för eldsläckning anskaffas genom upp-dämningar i bäcken genom Skivarp och från enskilda tillhöriga brunnar och vattensamlingar samt vid Skivarp. Ån lätt tillgängliga uppkörningsplatser. Vid eldsvåda under stark köld skola de som disponera murade pannor el-

ler ångpannor uppvärma vatten för sprutornas behov. Alarmering av brandstyrkan sker genom klämtning från kyrktornet och med mistlur uppsatt vid Skivarp's kvarn.

Brandordningen, som träder i kraft den 1 januari 1931, innehåller dessutom föreskrifter om brandsyn och sotning, om allmänna försiktighetsmått

till förebyggande av eldsvåda samt om förfarandet vid eldsvåda m. m.

Med detta nummer följer, utom prenumerationslista för 1931, en uppgift från Handelsaktiebolaget Henrikssons Brandredskap angående friktionsförlusten i 63 mm. tryckslang.

Meddelande.

Utöver uti Brandkärstidskrift n:r 2/1930 omnämnda godkända eldsläckningsapparater hava även nedanstående blivit godkända:

Apparat	Ensamförsäljare	Frostfrihet	Godkänd för följande ändamål:
»Oden typ 15 M. K.» (vattensläckare).	A.-B. Ernst Odenius Maskinaffär, Göteborg.	Ej frostfri.	för användning i bostäder samt sådana fabriker och övriga lokaler, där huvudsakliga eldfaran härrör från andra ämnen än eldfarliga oljor av 1:sta klass, karbid eller film och där högspänd elektrisk ström ej finnes.
»Pyrosläck» (klorvätesläckare).	A.-B. Arboga Metallfabrik, Arboga.	Frostfri till -25° C.	för garage, automobil och motorbåtar.

Med detta nummer följer en prenumerationslista för år 1931, vilken anbefalles i benägen åtanke. *Red.*

Tidskriften utkommer med 8 nummer årligen.

Årsprenumeration kan ske antingen genom postverket eller direkt hos Centralstyrelsens Expedition, Nybrogatan 50, Stockholm 5. Prenumerationspriset är 4: — kr. för enskilda exemplar och 2: — kr. pr ex., då minst 5 ex. samtidigt rekvireras.

Annonspriserna äro för plats å:

Första eller sista annonsidan — efter överenskommelse, sidorna närmast före och efter text — 18 öre pr mm.,
övrige annonsidor — 11 öre pr mm.,
textsidor — 24 öre pr mm.

Eftertryck ur tidskriften medges endast om källan anges.